

**A Vörösmarty Mihály Könyvtár
2024. évi beszámolója**

Tartalom

1. Rövid összefoglaló (max. 2000 karakter).....	4
a) Sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján).....	4
b) Az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények.....	4
2. Stratégiai célok végrehajtása (max. 1500 karakter).....	5
a) Az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által.....	5
b) A pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését	5
3. Szervezet (max. 1500 karakter).....	6
a) Kompetenciafejlesztés a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény 94 §. (5a) pontja és a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII.12.) EMMI rendelet alapján	6
4. Infrastruktúra (max. 1500 karakter).....	7
a) Fizikai terek állapotának változása.....	7
b) Infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása	7
c) Egyéb infrastruktúra	7
5. Gyűjteményi információk (max. 3000 karakter)	8
a) Gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés.....	8
b) Gyűjteményfeltárás.....	8
c) Állományvédelem.....	9
d) Digitalizálás.....	9
6. Szolgáltatások (változások, trendek) (max. 5000 karakter)	9
a) Célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei.....	9
b) Helyben elérhető szolgáltatások	10
c) Távolról elérhető szolgáltatások.....	10
d) Közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások	10
e) Online felületek (honlap, közösségi média)	11
f) Területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)	11
7. Minőségirányítás (max. 1500 karakter).....	12
a) Használói elégedettségmérés.....	12
b) Önértékelés.....	12

c) Települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése	12
d) Tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések	12
8. Tudományos kutatás és kiadványok (max. 1000 karakter)	13
9. Partnerségi együttműködések (max. 1500 karakter)	13
a) Kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség	13
10. PR/marketing/kommunikáció eredményei (max. 1000 karakter).....	14
a) A könyvtár megjelenése médiumokban	14
b) Lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció).....	14
11. A vármegyei hatókörű városi könyvtár a vármegye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló (max 3500 karakter)	14
a) A vármegyei kötelezpéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról	14
b) A vármegye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról	15
c) A települési könyvtárak tevékenységét segítő 2024-ban nyújtott szolgáltatásokról	15
d) Az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzés végzéséről	15
e) A települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról	16
f) A helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról	16
12. Könyvtárhasználati tendenciák (6. sz. melléklet) (legfeljebb 2000 karakter)	16
a) Használati tendenciák kiértékelése: hogyan változtak az olvasási és könyvtárhasználati szokások a 2019–2025 időszakban, a szakmai mutatók 2., 3., 9., és 12. főpontja alapján ..	16
b) Rövid bemutatása annak, hogy gyakorolt-e érdemi hatást a könyvtári szolgáltatásokra a mesterséges intelligencia széleskörű hozzáférhetősége, illetve az automatizáció térnyerése17	

1. Rövid összefoglaló (max. 2000 karakter)

a) Sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján)

A beiratkozással rendelkező regisztrált használók száma 8,17%-kal nőtt – összesen 9 263 fő volt 2024. december 31-én. A főbb adatink tovább nőttek: aktív használóink 11,02 %-kal (7 968 fő); a könyvtárhasználatok száma 8,66%-kal (3 225 268 távhasználattal együtt); látogatóink száma 21,82 %-kal (116 388 fő); a kölcsönzések száma 16,43 %-kal (284 000 darab).

Programjaink száma 26,19%-kal nőtt (636 darab), a résztvevők száma 30,65%-kal nőtt (33 443 fő), de arányaiban is átlagosan többen vettek részt egy-egy rendezvényünkön.

Mivel az év elején már tapasztalható volt, hogy emelt programszámmal fogunk dolgozni, havonta két programajánló hírlevelet küldtünk ki. Médiamegjelenéseinkkel az országos sajtót is elértük négy darab Kossuth Rádiós interjúval és a Múzeumok éjszakáján való könyvtárunkból közvetített helyszíni bejelentkezéssel, de a helyi sajtó is kiemelt figyelmet fordított szolgáltatásainkra, médiamegjelenéseink száma 535 volt – a korábbi évben 446.

b) Az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények

Hangsúlyt fektettünk a csoportmunkában végzendő tevékenységekre, azok menedzselésére, aminek révén több szervezeti egység munkatársainak kellett összehangolniuk munkájukat, egyeztetni működésüket.

Csoportmunka keretében hoztuk létre – NKA-támogatás segítségével és a korábbi években elkészült Aranybulla Webarchívum tapasztalataira alapozva – az első magyar nyelvű regionális webarchívumot, a Fejér Vármegyei Webarchívumot.

Az újonnan belépő kollégák számára úgy nevezett mentorprogramot hoztunk, különlegessége, hogy ugyan a program struktúráját egy kis csoport hozta létre, de a teljes kollektíva részt vett a tartalmi rész létrehozásában és a mentoráltak integrálásában. Ehhez szükség volt folyamataink áttekintésére, különös tekintettel az olvasószolgálatot érintő folyamatokra és tevékenységekre, ezek áttekintése régóta váratott magára.

Szintén a munkatársak bevonásával, fenntartói egyeztetéssel elkészítettünk leendő stratégiánk munkaanyagát, küldetésnyilatkozatunkat, jövőképünket és minőségpolitikai nyilatkozatunkat.

Társasjátékkölcsönzés céljából elkészítettük a használati szabályzat munkaanyagát.

Az Ünnepi Könyvhét időszakában 10 napon keresztül kínáltunk közel 40 színes programot (író-olvasó találkozó, beszélgetés az e-könyv-használat előnyeiről, helyi szerzők kötetbemutató beszélgetéssel egybekötve) a hozzánk ellátogatóknak, rendezvénysorozatunk kiemelkedő pontja volt a több mint 600 látogatót vonzó Könyvheti Piknik, amelyet a város kulturális és művészeti szervezeteivel együttműködve, összművészeti alapokon gondoltunk újra.

Munkatársaink vezetésével elindítottunk három különböző tematika mentén szerveződő olvasóklubot, amelyek az év folyamán több olyan látogatóval is gazdagodtak, akikből könyvtárhasználó lett.

Gyermekrészlegünk területén városüzemeltetési keretből létrehoztuk a 13+ -os korosztály számára szóló, gyűjteményileg és fizikailag is elkülönített olvasói részt.

Kommunikációs belső folyamatainkat és médiamegjelenéseinket újragondoltuk, megújítottuk kapcsolatunkat Székesfehérvár sajtósaival. Új platformokat vezettünk be, munkaköröket újítottunk meg, hoztunk létre, így lett önálló munkakörű kommunikációs és közönségkapcsolati referensünk.

2. Stratégiai célok végrehajtása (max. 1500 karakter)

a) Az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által

A könyvtárunknak jelenleg nincsen elfogadott stratégiája, viszont 2024-ben elkészítettük stratégiai munkaanyagunkat, ez és a 2024. évi munkaterv alapján megállapíthatjuk, hogy mind a munkatársakat, mind a szervezet folyamatait érintő változtatásokkal 2024. évben jó alapokat teremtettünk fenntartói támogatás segítségével ahhoz, hogy tervezett stratégiai céljainkat eredményesen végre tudjuk hajtani.

Így elkezdtük gyarapítási elveinket, könyvtáraink egymáshoz viszonyított gyarapítását felülvizsgálni. Beszerzési eljárás keretében szerződést kötöttünk könyvkölcsönző automata telepítésére, amely megvalósítása 2025. év márciusára van tervezve. Ehhez kapcsolódóan megkezdtük a TextLib-ben online webes regisztráció folyamatának kidolgozását és olyan gépkocsivezetőt kezdtünk foglalkoztatni, aki 8 órában végzi a szervezeti egységeink közti logisztikai feladatokat, míg korábban egy könyvtárkezelő volt, aki egyéb munkája mellett végezte a szállítási feladatokat.

Rendezvényeinket egy közös táblázatban kezdtük el vezetni, amely tartalmazza az informatika, catering és egyéb igényeket. Felvételek készítésével tapasztalatot gyűjtöttünk ahhoz, hogy 2025-től streamelni tudjuk nagyobb érdeklődésre számot tartó író-olvasó találkozóinkat.

Kiemelkedő számú továbbképzésen, konferencián vettek részt munkatársaink annak érdekében, hogy kitágítsuk perspektívánkat, tapasztalatot gyűjtsünk más könyvtárak, kulturális vagy modern pedagógiai eszközöket alkalmazó intézmények (EDU&FUN Digitális Élményközpont, Vígvári Rendszerház Kft., Alba Innovár Digitális Élményközpont) gyakorlatából. Több olyan alkalom volt, amikor nem egy-egy kolléga indult tapasztalatszerzésre, hanem csoportosan volt erre lehetőség.

b) A pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését

Szakmai innováció megvalósítására pályáztunk sikeresen *Fejér vármegyei webarchívum létrehozása* munkacímmel, mint Minősített Könyvtár címmel rendelkező könyvtár és br. 980 000 Ft-ot nyertünk az NKA-pályázatán. Könyvtárunk legújabb szolgáltatásaként megjelenő Fejér Vármegyei Webarchívum (FEWA) célja, hogy hosszú távon megőrizze és rendszerezett gyűjteményként tárja az érdeklődők elé a vármegyei webes tartalmakat, megőrizve azokat az utókornak, akkor is, amikor az eredeti oldal már nem elérhető. Maga a webarchívum általános gyűjtőkörű, tehát a mindenkor Fejér megyével kapcsolatos bármilyen webes tartalom a gyűjtemény részét képezheti. A vármegyei szinten egyedülálló szolgáltatás ösztönözte a különböző szervezeti egységek csoportmunkáját, webarchiválás terén

együttműködést kötöttünk az Országos Széchényi Könyvtárral. A webarchiválás révén át kellett gondolnunk a helyismereti gyűjteményünk szolgáltatási koncepcióját, valamint a jelenlegi csoport elhelyezkedését a szervezetben.

2024-ben 900 000 Ft ODR-támogatást nyertünk, amely felhasználása során – az eddigiektől eltérően – Központi Könyvtárunk mellett színesítjük Budai Úti és Széna Téri Tagkönyvtáraink szakkönyvkínálatát is.

2024-ben két NKA-pályázatot nyertünk, amelyeknek a megvalósítási és elszámolási időszaka 2025-re esik. *Állományvédelmi tevékenységhez szükséges szakmai anyagok beszerzésére* nyertünk 500 000 Ft-ot, *Az utcán heverő művészet streetart, comics, YA, takaawayculture* címmel olvasásnépszerűsítő tábor megvalósítására 300 000 Ft-ot. A táborral a középiskolások könyvtárhasználatát szeretnénk ösztönözni, míg a köteteseti anyagok vásárlásával állományvédelmi feladatokat tudunk ellátni.

3. Szervezet (max. 1500 karakter)

a) Kompetenciafejlesztés a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény 94 §. (5a) pontja és a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII.12.) EMMI rendelet alapján

A 2020. évi jogviszonyváltás óta kulcsterület könyvtárunkban a munkatársak kompetenciafejlesztése, a helyzetet nehezíti, hogy az 50 évet meghaladja az átlagéletkor. Részben a szervezett és jól előkészített tudás- és tapasztalatátadás érdekében hívtuk életre a mentorprogramot; a szervezetben dolgozó kollégák számára főként informatikai jellegű, adminisztrációs munkavégzéshez kapcsolódó tudásbővítéseket tartottunk.

Mindemellett szükséges a szervezeten túli kitekintés, joggyakorlatok tanulmányozása és adaptálása. Ennek fényében a munkatársak részt vettek munkakörüknek megfelelően képzéseken. Így az informatikusok többek között Power BI, IT projektmenedzsment, Kanban online képzéseken – ezek munkakör változást, vagy adminisztratív terhek csökkentését alapozták meg; de volt lehetőségük egy online bemutatón részt venni, amelynek keretében a Francia Nemzeti Könyvtár munkatársa ismertette saját fejlesztésű, RDA-alapú integrált rendszerüket – amely az integrált rendszerek lehetőségei terén való tudásbővítést jelentett.

A kommunikációval foglalkozó kolléga részt vett a Könyvtári Intézet *Élménymarketing, marketingkommunikáció és érdekérvényesítés a könyvtárban* című képzésén, valamint előadást hallgatott Közösségimédia-trendek és gyakorlatok témában. A köteteseti kolléga a Könyvkötők Országos Ipartestületének éves gyűlésén vett részt.

Gyermekekönnyvtáros és foglalkozásokat tartó kollégák részt vettek a Tatabányán megrendezésre kerülő *Ahol a Nap kel...* című szakmai napon, ami a népmesék köré szerveződött, a szegedi baba-mama konferencián, amit az Informatikai és Könyvtári Szövetség és vármegyei könyvtár szervezett. Részt vettünk a zalaegerszegi vármegyei könyvtár Olvas(s) ÓEmler, hol keresem az olvasómat című konferenciáján és III. Zöldkönyvtári konferencián Tatabányán.

A leendő gyűjteményszervezési osztályvezető részt vett a Könyvtári Intézet *Forrásleírás és -hozzáférés a 21. században* című képzésen. Egy olvasószolgálatban dolgozó, egyéb felsőfokú

végzettséggel rendelkező kolléga elkezdte a győri vármegyei könyvtár segédkönyvtáros képzését, egy részt vett a Könyvtári Intézet 120 órás Minőség és innováció a könyvtárban című képzésen.

Az igazgató elvégezte a Könyvtári Intézet Könyvtári vezetési ismeretek és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete ÁBPE-továbbképzés I. – a költségvetési szervek vezetői és gazdasági vezetői részére szervezett tanfolyamát.

Mindezek mellett könyvtárunk és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Fejér Megyei Szervezete minden évben közösen szervez szakmai napokat, amiken a könyvtár munkatársainak részvétele kötelező, ahogy az éves adatvédelmi, munka és tűzvédelmi oktatáson is, amik szintén megrendezésre kerültek.

4. Infrastruktúra (max. 1500 karakter)

a) Fizikai terek állapotának változása

A Központi Könyvtár olvasótermének radiátorcscaptelep-cseréje folytatódott, aminek révén kiegyensúlyozottabb volt a hőellátás az épületben. Elkészült a Központi Könyvtár világítódudvarának galambhálóval való befedése. Kialakításra került egy étkező, egy igazgatói és helyettesi, valamint egy titkársági iroda.

Berendeztük a Központi Könyvtár Gyermekrészlegén a 13+ részt, ami a kamaszoknak szóló, kényelmes olvasásra, elvonulásra szolgáló, polcokkal elkülönített tér.

Beázás miatt tetőjavítás történt a Széna Téri és a Tolnai Utcai Tagkönyvtárban.

b) Infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

A FEWA kialakítása során ügyeltünk arra, hogy annak háttéréül szolgáló szerver kapacitása évekig elegendő legyen. A kistelepülési ellátást végző területeken megkezdődött a kollégák gépeinek Windows 11-re való átállítása. Megtörtént a TextLib virtuális szerverre való költöztetése, aminek révén könnyebben és biztonságosabban tudunk fejlesztéseket tesztelni; megkezdtük alapvető adataink kinyerését statisztikai és gyűjteménynyilvántartási céllal.

Elkészítettük a <https://fewa.vmk.hu/> oldalt.

Elkészült a könyvtár hálózatán levő eszközök automatizált leltárba vétele és egyeztetése, összevetése a központi leltárral.

A <https://trello.com/> oldalról átváltottunk az MS 365 kiterjesztésű Planner-re annak érdekében, hogy kommunikációs folyamatainkat gördülékennyé és átláthatóvá tegyük a kollégák számára.

c) Egyéb infrastruktúra

Felvételre került egy fő gépkocsivezető, aki a kistelepülési ellátásban, fiókközi kérések bonyolításában és a házhozszállításban vesz részt.

Cserélni kellett a szerverhez tartozó 4 darab hűtőventillátort.

Az év végén eredményesen zárult az Oskola utcai épületünk 370 millió forintos közbeszerzési eljárása, aminek révén az épület teljes tetőfelülete, cserépfedése megújul, ezen kívül visszanyeri eredeti állapotát az 1 200 négyzetméternyi homlokzat is, restaurálják a sérült

homlokzati díszítőelemeket, ablakpárkányokat és kicserélik a homlokzati ablakokat is, a felújítás 2025-ben zárul.

5. Gyűjteményi információk (max. 3000 karakter)

a) Gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

A VMK állományára fordított nettó beszerzés összesen 24 410 762 Ft volt. A könyvtár könyv állományának éves gyarapodása 2024-ben 7 575 db egyedi nyilvántartású dokumentum volt. A vétellel beszerzett gyarapodás alakulása: Központ: 4 294 db könyv + melléklet, Tagkönyvtárak: 3 281 db könyv + melléklet.

A csoportban rendeléssel foglalkozó kollégák figyelembe vették a Kívánságkosáron keresztül leadott olvasói igényeket, összesen 343 cím érkezett be ezen a módon.

Egyéb gyarapodás: 2024-ben 179 db folyóiratot, 31 db kottát, 11 db e-bookot, 36 db diafilmet és 62 db társasjátékot vettünk állományba. A társasjátékokat az olvasóink által vásárolt támogatójegyek és 1% adófelajánlásból vásároltuk 453 717 Ft értékben.

A hangoskönyv állomány 25 darabbal gyarapodott, a CD és CD-melléklet állomány 58 darabbal, a DVD-állomány 40 darabbal gyarapodott. 2024-ben nem gyarapítottuk a régi könyvek számát.

Összesen 1 604 db ajándék dokumentummal gazdagodott könyvtárunk. Kiemelt ajándékozók voltak: NKA 631 dokumentum, Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 42 dokumentum; Emanuel Smolka Nyilvános Vajdasági Könyvtár, Opole: 17 dokumentum; Goethe Intézet 5 dokumentum; az Országos Idegennyelvű Könyvtár nemzetiségi ellátás számára összesen beszerzett 12 dokumentum.

Nemzetiségi gyűjteménybe bekerült dokumentumok száma: 25 (5 db német, 18 db lengyel, 2 roma). 2023-ban: 33 (12 német, 10 lengyel, 11 roma).

Tervszerű állományapasztás eredményeként 7 329 db dokumentumot töröltünk 4 087 770 Ft értékben.

b) Gyűjteményfeltárás

Az év folyamán rendszeresen végeztük a tárgyszóindex karbantartását, hibák javítását, tanulmánykötetek analitikus feltárását a TextLib-ben – összesen 1 088 db tanulmány került be a katalógusba. A letéti állomány megszüntetése 2025-re tolódott át.

A kisnyomtatványok papír alapú csoportos leltárkönyve 2024. december 31. dátummal lezárásra került. 2025. január 1-től csak elektronikus formában történik leltározásuk.

A FEWA kapcsán a Köztaurusz alapján egy 7 kategóriából, 39 témakörből, 76 altémakörből és 3 153 tárgyszóból álló könnyen kezelhető tárgyszórendszert hoztunk létre, amely alkalmas egy helyismereti webarchívum tartalmi feltárására. A tárgyszórendszerrel feltárt téma (kategória, témakör, altémakör, tárgyszavak) mezőkön túlmenően a FEWA entitáskapcsolatokkal is bővíti a weboldalak tartalmára vonatkozó információkat, tehát a könyvtári feldolgozó gyakorlatnak megfelelően, az egyes oldalak tárgyaként kapcsolódó személyek, testületek, rendezvények és földrajzi helyek is hozzáférési pontként szolgálnak.

c) Állományvédelem

Befejeztük a korábban megkezdett, 1851 előtti, muzeális jellegű különgyűjteményünk (Régi könyves állomány, Dévay-gyűjtemény) soron következő, háromévente szükséges állományellenőrzését. A restaurálásra szoruló kötetekről listát készítettünk.

2024-ban 913 dokumentum esetében került sor az állagmegőrzést biztosító kötészeti munkálatokra.

d) Digitalizálás

Folytattuk a folyamatosan beszerzett (antikvár) képeslapok digitalizálását és a katalógusban való feldolgozását. Fröschl Ferenc székesfehérvári képeslapgyűjtő magángyűjteményének digitalizálását megkezdtuk.

A sajtófigyelés során digitalizált cikkekből 111 db személyi és 448 db tárgyi kivágotat készítettünk. Közösségi szolgáltatók bevonásával 17 dokumentumot digitalizáltunk. Összesen 26 kép és 576 szöveges dokumentum került digitalizálásra.

Digitalizáló eszközeink 1 db Epson FF-680W fotószkennerrel gyarapodtak.

6. Szolgáltatások (változások, trendek) (max. 5000 karakter)

a) Célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei

Kísérleti jelleggel közép- és általános iskolásoknak rendhagyó irodalomórát szerveztünk oktatási időben, előre le szervezett csoportokkal. Az volt korábbi tapasztalatunk, hogy ha délutánra hívunk előadót, akkor csak egy szűk réteg jön el az érintett korosztályból. Dragomán György és Szabó T. Anna volt a vendégünk és a megkeresett iskolák pedagógusai örömmel hozták a diákokat, akik között többen voltak, akik az irodalomóra után dedikáltak, kérdést intéztek a meghívottakhoz. Az iskoláktól és a diákoktól azt a visszajelzést kaptuk, hogy máskor is szívesen jönnének hasonló, szervezett foglalkozásra hozzánk. A résztvevők száma 182 fő volt.

Elindítottuk diafilm kölcsönzési szolgáltatásunkat, a szolgáltatásról a Vörösmarty Rádióban hangzott el riport, amit követően az összes diafilm – 62 darab – kölcsönzésre került – a szolgáltatás jelenleg a Széna Téri Tagkönyvtárunkban érhető el, 2025-ben nagyobb összeggel kívánjuk gyarapítani ezt az állományrészt.

A kortárs irodalom iránt érdeklődőknek olvasóklubot indítottunk Széna Téri Tagkönyvtárunkban, a megrendezésre kerülő 5 alkalmon összesen 90 fő vett részt.

Az év második felében rendeztünk, adtunk teret anya-lánya kézműves foglalkozásoknak, négy alkalommal összesen 51 fő vett részt a kreatív könyvajánlóval egybekötött foglalkozáson.

Könyvtárunk csatlakozott a Telekom és az Informatikai és Könyvtári Szövetség Netrevalók programjához, aminek keretében az év második felében középiskolások nyújtottak szervezett alkalmakon a könyvtárban okoseszköz-használati segítséget. 3 alkalommal összesen 20 fő vett részt a foglalkozásokon. Az év első felében a kollégák okostelefon és internet-használati foglalkozást rendeztek rendszeresen nyugdíjasok számára, 12 alkalommal összesen 233 nyugdíjas jutott hozzá hasznos információkhoz.

Pedagógusok számára megújult Pedagógiai részlegünkben több rendezvénysorozatot is indítottunk. Az egyik a Pedagógus-klub Sevela Zsuzsanna fejlesztőpedagógus és Gránátalma-díjas játékfejlesztő vezetésével, 7 alkalommal került megrendezésre. a Sampo finn-magyar baráti körrel együttműködve négy előadásból álló sorozatot és kiállítást rendeztünk, amelynek témája a finn oktatási rendszer volt – résztvevők száma 82 fő.

b) Helyben elérhető szolgáltatások

Az Aranybulla-webarchívum mentett tartalmait zárt hálózaton az Oskola utcai épület olvasótermében szolgáltatjuk az érdeklődők számára.

Kötészeti szolgáltatásaink rendelésfelvételére jelenleg a Központi könyvtár olvasótermében van lehetőség: a tavalyi évben 12 szakdolgozat készült el és 66 születésnapos újság.

A reprográfiai szolgáltatásokat összesen 1 624-en vették igénybe a korábbi 1 099-hez képest, a szolgáltatás keresettsége annak ellenére növekedett, hogy átszerveztük a reprográfiához köthető szolgáltatási pontjainkat a Központi könyvtárban, csökkentettük nyomtatóink számát.

2 helyben használható adatbázis-előfizetésünk van, amelyeket könyvtárainkon keresztül tudnak elérni a használók.

c) Távolról elérhető szolgáltatások

Helyismereti témában szaktájékoztatásra 27 alkalommal került sor. Publikáltuk a FEWA-t.

Az Internet Fiestára készült el a Fejérinfó, Fejér vármegye interaktív térképe, amely a vármegyei településekhez kapcsolódó böngészhető helytörténeti információkat tartalmaz. Digitalizált képeslapjainkból Kastélyok és könyvek címmel online nézegethető képes albumot készítettek a helyismereti kollégák.

Az Országos Könyvtári Napok keretében Fröschl Ferenc székesfehérvári magángyűjtő képeslapgyűjteményének digitalizált albumát tettük elérhetővé, amihez kvízzjáték készült *Jól nézd meg!* címmel.

Kiemelkedő a Helyismereti és Digitalizálási Csoport által folyamatosan frissített Fejér Megyei Életrajzi Lexikon (813 rekord) és a Fejér megyei évfordulók (Évfordulónaptár, 3 325 rekord). Az évfordulós személyek életrajzát feldolgozva született meg a *Van egy perce?* című, 2024-ben 36 alkalommal megjelenő, interaktív, helytörténet szempontjából érdekes és értékes tartalmakra utaló bejegyzéssorozat, amelyet a könyvtár Facebook-oldalán publikáltunk.

Az év második felében elindítottuk foglalkozáskeresőnket a könyvtár weboldalán, ahol a kollégák által tartott, térítésmentes foglalkozások közül válogathatnak az érdeklődők. A felület alkalmas arra, hogy tematika, ajánlott korosztály, fejlesztendő terület, ünnepkörhöz való kötődés, illetve ajánlott létszám szerint tudjon keresni az érdeklődő a több mint 180 foglalkozás között.

d) Közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások

Házhozszállítás 46 alkalommal történt, 221 olvasó számára 913 darab dokumentumot szállítottunk ki.

Részt vettünk a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny megrendezésében, a Fejér vármegyei fordulónak a könyvtár ad otthont, amely a 7–10. osztályos tanulókat szólítja meg.

Rendszeresen ismétlődő, klubszerű foglalkozásaink közé tartozik a geek kultúra rajongói számára tartott asztali szerepjátzókör; a *Lelkifröccs* névre keresztelt biblioterápiás foglalkozásunk; valamint otthont adunk a székesfehérvári asztali szerepjátzókör tagjainak.

Kisgyermekeket és szüleiket célzó foglalkozásaink közé tartozik a mondókázáson alapuló Kerekítő, valamint a konduktor vezette játékos mozgás- és képességfejlesztő foglalkozások.

Nyitott Napok címmel fokozódó látogatottsággal kollégánk folytatta a kortárs irodalom személyeit megszólító író-olvasó találkozóit.

A digitális kultúra tantárgy támogatását szolgáló szakkör jellegű foglalkozások indultak a Zenei és számítógépes részleg okostermi részében második, harmadik, és hetedik osztályosoknak – a visszajelzések pozitívak, még az egyébként nehezen elérhető kamaszok esetében is.

A *12 hónap 12 zeneszerző* egész évet felölelő vetélkedő sorozatnak havonta átlag 15–20 kitöltője volt. A legjobban teljesítők a kötettség által készített naplót és oklevelet kaptak.

Több új foglalkozást is indítottak a kollégák, ilyen volt a „...mert nem állt szobor többé a csizmában” – 1956; 1989 rendhagyó könyvtári óra felső tagozatosoknak korabeli dokumentumok alapján. *Legyél Te is időjós* – foglalkozás alsósoknak az okostermében olvasótermi folyóiratok felhasználásával. A *brémai muzsikások* – zenés, diavetítéses foglalkozás óvodásoknak és kisiskolásoknak.

Foglalkozásainkat a korábbi évekhez hasonlóan, 2024-ben is elvittük az egész nyáron tartó városi táborba, a Bregyó Sportcentrumba.

e) Online felületek (honlap, közösségi média)

Az új honlap létrehozása 2025-re tolódt. Karácsonyi fotópályázatot és nyereményjátékot hirdettünk, Firgi-Kator Judit (Romantikus Rágcsáló) influenszerrel együtt álmodtuk meg fotópályázatunkat. Székesfehérvári helyszíneken készült fotókat vártunk, melyeknek témája a Kedvenc könyvtári könyvem volt. A program sikeres volt, 24 pályázó összesen 67 képet küldött be.

12 hónap–12 zeneszerző címmel online zenei vetélkedőt hirdettünk a felnőtt korosztály részére.

A Vörösmarty Rádióban rendszeresen könyvajánlót tartott egy kollégánk, az így létrejött ajánlókat összegyűjtöttük, *Hallgasson ránk!* címmel elhelyeztük a honlapunkon és a YouTube-csatornánkon.

Megújítottuk hírlevelünket.

A könyvtár Facebook-oldalát 2024-ben összesen 239 085 alkalommal tekintették meg. Az oldal elérésének száma meghaladta a 122 000-et, ami 27,5%-os emelkedést mutat az egy évvel korábbi adathoz képest. Követőink száma 7,6%-kal emelkedett. 2024-ben közel 77 000-en kerestek rá kívülről az oldalunkra és töltöttek ott valamennyi időt.

f) Területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)

A 108 települési és az egyéb típusú könyvtárak módszertani ellátása más jellegű feladatot, segítségnyújtást kíván. A leltár, statisztika, beszámoló és munkaterv, az éves igényfelmérések elkészítésének időszaka összehangolt, időigényes feladat minden évben.

A Gyűjteményszervezési és Megyei Szolgáltatási Osztály osztályvezetője februárban elhagyta az intézményt, három kolléga más szervezeti egységben folytatta munkáját, részben tudtuk csak pótolni a munkaerőt, át kellett gondolni a szervezet teljes struktúráját, lévén a települési ellátás egy stratégiai pont könyvtárunk számára. A gépkocsivezető mellett az informatikai osztályról is történt feladatszintű munkaerő-átcsoportosítás, ami a Könyvtárellátási és módszertani csoportot érintette. Ennek révén a kistelepülési informatikai feladatokat elkülönítetten egy kolléga rendezi – a korábbiakban nem volt erre külön munkaerő. A nehézségek ellenére a KSZR-ellátásban a normatív támogatás felhasználásra került.

7. Minőségirányítás (max. 1500 karakter)

a) Használói elégedettségmérés

A használóink körében ebben az évben csak a szóbeli és elektronikus, a közösségi médián keresztül érkező visszajelzésekre támaszkodtunk.

b) Önértékelés

Önértékelés nem történt 2024-ben.

Ennek ellenére az igazgató kapott egy megerősítő visszacsatolást a stratégiakészítő munkacsoporttól, ami abban állt, hogy a munkacsoport által meghatározott fejlesztendő területek 80%-ban megegyeztek azokkal az irányokkal, amiket az igazgató a vezetőképző záródolgozataként, a stratégiát megelőző helyezettértékelésre fókuszáló kitekintésében megjelölt.

c) Települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése

A negyedévente megrendezendő szakmai napok után konzultációs lehetőséget biztosítunk az érdeklődő vármegyei nyilvános könyvtárak számára.

d) Tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések

Csoportmunka keretében kidolgoztuk a mentorprogramot, amit az év végén elkezdünk a KSZR-re is adaptálni. A mentorprogrammal a célunk, hogy megkönnyítsük az új kollégák integrálását a szervezetbe; hogy minden munkafolyamatot megismerhessenek, minden kollégával találkozzanak. A mentorprogram két részre tagolja a próbaidőt: az első 5 hétben a szervezeti egységeket járják végig az új kollégák, különböző időtartamot töltenek egy-egy helyen, de a cél, hogy az 5. hét végére olvasószolgálati gyakorlattal, tapasztalattal rendelkezzenek. Erre az időszakra kapnak egy mentort, akivel minden szakmai nehézséget meg tudnak beszélni. Minden szervezeti egységnek beszámolót kell készítenie a mentorált kapcsán tapasztaltaktól és a mentorálnak is kell készítenie egy összegzést arról, hogy mit tapasztalt a munka során a szervezetben és visszacsatolást kell adnia a programról. Az 5 hét a mentorprogram kidolgozóival és az igazgatóval történő személyes beszélgetéssel zárul, ahol mindkét fél eldöntheti, szeretné-e, hogy folytatódjon a könyvtárban a mentorált munkája. A sikeres mentor időszakot a támogató időszak követi a próbaidő végéig, amelyet az újonnan bekerülő kolléga már azon a helyen, munkakörben tölt el, amire pályázott és felvételre került. Az új kolléga támogatót kap maga mellé, aki abból a szervezeti egységből kerül ki, ahova felvételt nyert. A támogatói időszak is beszélgetéssel és kölcsönös visszacsatolással zárul. A

program nem csak szakmai kollégák részére szól, nem könyvtárszakmai munkakört betöltők esetében rövidül a mentorprogram első időszaka, de az elv marad: minden szervezeti egységet végig kell járni. Az új kollégák számára a mentorprogram az igazgatóval való beszélgetéssel indul, ahol a szervezettel, annak felépítésével, stratégiájával, munkatervével, a könyvtári rendszerben való elhelyezkedésével ismerkedhetnek meg; részt kell venniük a tagkönyvtárak közötti dokumentum és házhozszállításban; valamint többek között KSZR-es településeket, ottani szolgáltatásokat is mutatunk nekik.

8. Tudományos kutatás és kiadványok (max. 1000 karakter)

329 webarchivált, metaadatolt és kereshető tartalommal elkészítettük a Fejér Vármegyei Webarchívumot.

A Helyismereti és Digitalizálási Csoport gondozza a Fejér vármegyei személyiségek katalógusát, az online elérhető Fejér Megyei Életrajzi Lexikont, amely 2024-ben 4 helyi személyiség életútjáról szóló szócikkkel bővült.

9. Partnerségi együttműködések (max. 1500 karakter)

a) Kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

Az Ünnepi Könyvhét megrendezésében és összművészeti alapokra való helyezésében együttműködő partnerünk volt többek között az Aranybulla Könyvtár; az MNL Fejér Vármegyei Levéltár; a Városi Levéltár és Kutatóintézet; a Vörösmarty Társaság; a Líra Könyv Zrt.; a Vörösmarty Kuckó; a Vörösmarty Színház; a Székesfehérvári Balett Színház; a Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum.

Vendégül láttuk az opolei testvérkönyvtárunk delegáltjait, könyvtártúrákat és szakmai egyeztetést szerveztünk számukra, hogy minél inkább megismerhessék a hazai fejlesztéseket, a magyar könyvtáros szakmát.

Csatlakozva az Állatbarát Könyvtár Programhoz, együttműködtünk az Állatvédelmi Oktatásért Alapítvánnyal, állatokkal kapcsolatos programokat szerveztünk és állatokkal kapcsolatos mesekönyveket, érzékenyítő könyveket ajánlottunk olvasóinknak.

A Tarsoly Ifjúságért Egyesülettel közösen rendeztük meg a Költőnk és kora irodalmi versenyt a költészet napján.

A Vörösmarty Rádióval együttműködve folytattuk könyv és programajánló rovatunkat.

Fenntartjuk a kapcsolatot a Fejér Megyei Honismereti Egyesülettel, akikkel közösen szervezzük az *Itt éltek előttünk* című honismereti vetélkedőt és a *Prezentációs versenyt*.

Az Országos Széchényi Könyvtár segítő szakmai közreműködésével hoztuk létre a FEWA-t

A Goethe Intézet munkatársai rendhagyó német órákat tartottak középiskolásoknak.

A Sampo finn–magyar baráti kör révén jutottunk hozzá a finn tanárokról szóló poszterkiállításához, aminek kapcsán előadássorozatot szerveztünk a finn oktatási rendszerről a Pedagógiai részlegben.

A Brazil Nagykövetség révén három kiállítás is megvalósult könyvtárunkban, ami felnőttekhez és gyermekekhez is közelebb hozta a brazil történelmet és állatvilágot.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei (max. 1000 karakter)

a) A könyvtár megjelenése médiumokban

Kommunikációnkat jobbra a belső folyamatok terén rendeztük: átálltunk a Plannerre, a külső kommunikációért szakképzett kolléga felel, igyekeztünk összehangolni a korábban szervezeti egységekre tagolódó külső kommunikációnkat. Havi rendszerességgel adott az igazgató rádióinterjú programajánlót, az év során több podcastban beszélt többek között az olvasási szokásokról, a könyvtári foglalkozásokról, a nagyobb rendezvényekről és igazgatói programjáról.

A könyvtári kollégák négy alkalommal adtak interjút a Kossuth Rádiónak, sőt a múzeumok éjszakáján az egyik bejelentkezés a könyvtárunkból történt a nálunk rendezett programok kapcsán.

b) Lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció)

Hírlevelünket és programajánlónkat megújítottuk. Utóbbit az év elején havonta két alkalommal készítettük, de sem munkaszervezés, sem a nyomtatási költségek miatt nem tudtuk és nem volt érdemes hosszú távon fenntartani, visszaálltunk a havi egy programajánlóra, de az Ünnepi Könyvhétre külön ajánlóval készültünk.

Új honlapunk kapcsán arculati és logótervek készültek.

11. A vármegyei hatókörű városi könyvtár a vármegye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló (max 3500 karakter)

a) A vármegyei kötelezpéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról

A kötelezpéldányként kapott és nyilvántartásba vett dokumentumok száma: 599 db. Ebből: könyv: 44 db, kisnyomtatvány: 572 db, időszaki kiadvány: 27 db, bekötött folyóirat: 179 db. Helytörténeti gyűjteménybe bekerült dokumentumok száma: 810 db.

Az évi négy könyvrendelés kezelése, annotált ajánlójegyzékek készítése, a könyvek formai és tartalmi feltárása a TextLib-ben, a szerelés és a postázás rendben zajlott.

Kistelepülési ellátásban beszerzés útján 27 100 355 Ft értékben 9 821 darab dokumentummal gyarapítottuk az állományt. 3 040 634 Ft értékben történt ajándékozás útján történő gyarapodás, ami 661 darab dokumentumot jelent. Összesen 10 482 db dokumentumot dolgoztak fel a kollégák. Érdekességképpen: összesen 562 db csomagot adtak fel a KSZR feldolgozást végző kollégák a települési könyvtárak számára, ami éves szinten 4 276 kg súlyt tesz ki.

448 darab digitális lapkivágat készült, az érvényes tagsággal rendelkező olvasóink távolról megtekinthetik ezeket a dokumentumokat a katalógusban.

b) A vármegye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról

Módszertani segítséget nyújtottunk több esetben az év folyamán, kezdve a statisztikai adatszolgáltatás kitöltésében, alapidokumentumok módosítása, pályázatok vagy munkatársak felvétele kapcsán. A mentorprogram KSZR-be való adaptálása során már volt olyan jelentkező település, aki szívesen delegálná kollégáját a programba. Több esetben igazgatói szinten is történt kapcsolattartás a kistépülés polgármesterével és a helyi munkatársakkal.

A kistépülési ellátáshoz egy újonnan jelentkező település, Seregélyes kapcsolódott 2024-ben.

2024. év végén a könyvtárunkban működtetett mentorprogram mintájára elkezdtek kidolgozni a KSZR-mentorprogramot, amely során gyakorlati helyként funkcionálna a könyvtárunk, nagy előnye, hogy gyakorlati olvasószolgálati tapasztalatot kapnak majd a résztvevők. Ezzel célunk, hogy hatékonyabbá tegyük a kistépülési könyvtárosok betanítását, közvetlen legyen a kapcsolat a vármegyei kollégákkal, elinduljon a TextLib-es kölcsönzés és új alapokra helyezzük kapcsolatainkat a kistépülések vezetőivel.

A Könyvtári kihívás pályázatra felhívtuk a vármegyei kollégák figyelmét, a kistépülésekről Nádasdladány, Aba, Csősz és Tordas indult a megmérettetésen.

c) A települési könyvtárak tevékenységét segítő 2024-ban nyújtott szolgáltatásokról

A vármegyei ellátás tekintetében 82 településen összesen 16 személycsere történt: Alap, Balinka, Csabdi, Csákberény, Csősz, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Mezőkomárom, Moha, Nagylók, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Szabadegyháza, Vajta, Vértesacska). A munkatársaink az új kollégákat megkeresték, az alapfeladatok átadása folyamatos.

12 település kapott személyes segítséget, amely keretében könyvtárrendezéseket hajtottunk végre, ezen felül 21 település vett részt statisztikai képzésen.

A rendezvények szervezéséhez online elérhető programfüzet mellett friss ajánlatokat küldtünk, amely segítette a kistépülési könyvtárosok munkáját. Kiemelt időszakként kezeltük az Internet Fiestát és az Országos Könyvtári Napokat. Az Internet Fiestán tartott programért az Informatikai és Könyvtári Szövetség díjazta a bakonycsérnyei kolléga munkáját.

A vármegyében levő kistépülési könyvtárak közül egy volt, ami bezárt télre.

A könyvtári rendezvények száma 2024-ben 679 volt, amelyen 17 752 fő vett részt – ez kicsivel tér el a 2023-as adatoktól: 696 rendezvény, 17 768 fő. A KönyvtárMozi vetítések száma 206 volt a vármegyében, amin összesen 3 584 fő vett részt.

d) Az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzés végzéséről

Három továbbképzést terveztünk a vármegye minden könyvtárosának, aktuális témák alapján – kiegészítve az őszi szakmai kirándulással a palettát. A képzéseken 258 fő vett részt. A települések számára készített szakmai beszámolóban jelöltük, hogy a kolléga hány továbbképzési alkalmon vett részt az évben.

Az év elején statisztikai képzéseket szerveztünk 2024. február 5–8. között kistélepusi kollégáknak, kiemelten figyeltünk a frissen kinevezettek, összesen 21 fő vett részt a képzésen.

A KSZR-díjat szakmai tevékenységéért Mészáros Imola, Bakonykúti könyvtárosa vehette át az év őszén. A KSZR-díj mellett 2024-ben először került átadásra a Filmszalag-díj, amit KönyvtárMozis tevékenységéért Csókás Elekné, Vál könyvtárosa vehette át.

Az egri és szekszárdi KSZR-szakmai napon is képviselték könyvtárunkat a kollégák.

e) A települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról

KönyvtárMozis szakmai kirándulást szerveztünk 2024. május 29-én Kecskemétre a vármegyei könyvtárba és a Kecskemétfilm Kft-hez azzal a céllal, hogy a KönyvtárMozis vetítések számában kiemelkedően teljesítő kollégákat jutalmazzuk, motiváljuk, illetve olyan kollégákat is inspiráljunk, akik a KönyvtárMoziban eddig nem vettek részt, de a vetítésekhez minden feltétel adott könyvtárunkban, 16 fő jutott el a tanulmányútra.

Adminisztratív támogatást nyújtottunk Tabajdnak a Magyar Falu program keretében benyújtandó pályázatához.

A bodajki könyvtár átadása után új művelődési ház igazgatót választottak, kérésére több alkalommal konzultáltunk, javaslatainkkal segítettük a kollégák munkáját.

Szabadhídvégen az új könyvtár kialakítását segítették a kollégák szakmai javaslataikkal.

f) A helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról

A Fejér Megyei Életrajzi Lexikon bővítésén túl Arcanum előfizetést vásároltunk a korábbi 11 település mellett még háromnak.

Nava-pontként regisztráltuk a fehérvárcsurgói könyvtárat, ahol hosszú kihagyás után ismét lett könyvtáros kolléga.

Laptapír szolgáltatást fizettünk elő 2025-től négy település számára kísérleti jelleggel.

A vármegyére kiterjedő sajtófigyelés nyomán 5 702 volt a cikkek rekordok. A Fejér Megyei Hírlapból 3 351, a Dunaújvárosi Hírlapból 1 248 cikk adatait rögzítették, annotálták, tárgyszavazták. A napilapokból összesen 175 rekord került rögzítésre.

12. Könyvtárhasználati tendenciák (6. sz. melléklet) (legfeljebb 2000 karakter)

a) Használati tendenciák kiértékelése: hogyan változtak az olvasási és könyvtárhasználati szokások a 2019–2025 időszakban, a szakmai mutatók 2., 3., 9., és 12. főpontja alapján

Adatainkban már 2020-t megelőzően megindult egy csökkenés, ami a 2023. és 2024. év adatai alapján megváltozni látszik. Beiratkozott olvasóink száma nő, ahogy aktív használóinké is és ez megjelenik a könyvkölcsönzési adatainkban.

Gyarapítási keretünk 2024-ben nem növekedett, csupán az érdekeltségnövelő támogatással, ettől függetlenül nőtt a kölcsönzések száma, annak ellenére, hogy alapvetően még nem tudtuk

megoldani a gyakran tapasztalható példányszám-problémát – erre a jövőben szeretnénk kidolgozni egy tudatos dokumentummenedzsment politikát. Érdeklődéssel várjuk, hogy első könyvautomatánk szolgálatba állításával hogyan változnak meg a kölcsönzési és használati adataink.

Web 2.0-as szolgáltatásaink számát csak akkor fogjuk tovább növelni, ha a már meglévőknél elértünk egy jó használtsági, szervezetségi, aktivitási szintet.

b) Rövid bemutatása annak, hogy gyakorolt-e érdemi hatást a könyvtári szolgáltatásokra a mesterséges intelligencia széleskörű hozzáférhetősége, illetve az automatizáció térnyerése

A FEWA létrehozásában még nem vettük igénybe az MI-lehetőségeit, de szeretnénk olyan adatbázisfejlesztéseket tanulmányozni, ahol már megjelent. Plakátszerkesztés kapcsán a Canva-szolgáltatásaiban megjelennek az MI-vel generált képek, amik hasznosak a kreatív anyagok színes képi világának létrehozása során. Könyvtárunkban jelenleg az informatika kísérletezik az MI beépítésével a munkafolyamatokba, így a mentorprogram kapcsán az MI segítségével hozott létre az egyik informatikus kolléga szintfelmérő tesztet. Jelenleg statisztikai adataink begyűjtésének automatizálhatóságával foglalkozunk.

Össességében elmondható, hogy könyvtárunkban sem az MI, sem a klasszikus értelemben vett automatizáció nem honosodott meg.